

Oponentský posudek diplomové práce

Ondřeje Ripela „Nucené ukončení účasti menšinových akcionářů v akciové společnosti“

Diplomová práce je zaměřena na postavení menšinových akcionářů v případech, kdy dochází k ukončení jejich účasti v akciové společnosti buď na základě jejich rozhodnutí, byť pod vlivem ekonomické výhodnosti takového kroku, nebo na základě jiných právních skutečností, které z jejich strany nemohou být ovlivněny. Práce je rozdělena do sedmi nestejně rozsáhlých částí. V **první části** diplomant ve stručnosti pojednává o její systematice a o kategorizaci případů ukončení účasti minoritních akcionářů v akciové společnosti. Mezi další kritéria, která pro rozčlenění zkoumaných případů, mohl diplomant použít, ale nepoužil, lze zahrnout tato hlediska: zda se daný případ týká všech akcionářů, tj. i většinového akcionáře nebo ne, zda se dané případy konstruovaly k ochraně minoritního akcionáře nebo akcionáře většinového nebo zda jsou důsledkem porušení povinností akcionáře či nikoli.

Druhá část je věnována pojmu minoritní akcionář; dle mého názoru však ne zcela vyčerpávajícím způsobem. Diplomant dochází k závěru, že menšinovým akcionářem je každý akcionář, který není akcionářem většinovým (str. 2 třetí odstavec). Dále zmiňuje kvalifikovanou minoritu, aniž si plně uvědomuje, že práva obchodním zákoníkem poskytovaná kvalifikované minoritě slouží i většinovému akcionáři (např. žádost o svolání valné hromady apod.). V této kapitole postrádám rozdělení minoritních akcionářů do kategorií podle práv, která jim obchodní zákoník přiznává, zejména v návaznosti na způsoby rozhodování valné hromady (okruh záležitostí, k jejichž přijetí je třeba prosté většiny hlasů přítomných nebo kvalifikované většiny, a to buď dvoutřetinové nebo tříčtvrtinové). Tato diferenciaci minoritních akcionářů by diplomantovi pomohla i při lepším roztřídění jím uváděných způsobů nuceného ukončení účasti minoritních akcionářů v akciové společnosti.

V **části třetí a čtvrté** se diplomant obecně zabývá zánikem účasti v akciové společnosti a zánikem samotné společnosti. V souvislosti s třetí kapitolou je nutné zmínit zavádějící formulaci předposledního odstavce na str. 4, jenž vzbuzuje dojem, že v důsledku exekuce akcionář o své akcie přijít může, ale v případě konkursu nikoli. Samozřejmě i v případě konkursu na majetek akcionáře je správce konkursní podstaty oprávněn akcie úpadce v akciové společnosti prodat.

V **části páté** se diplomant zaměřuje na případy nuceného ukončení účasti ve společnosti v širším slova smyslu, za něž považuje takové případy, kdy změna v majetkové struktuře společnosti umožňuje akcionáři zvážit, zda svoji účast

v akciové společnosti dobrovolně ukončí či nikoli. V případě nabídky na odkoupení uvádí diplomant na str. 12, že tento institut není dosud (ke dni předložení diplomové práce, tj. k 9. 10. 2006) v právním řádu obsažen, ač nabídka na odkoupení je v obchodním zákoníku upravena již od roku 2001. Diplomantem uváděný vládní návrh novely obchodního zákoníku měl stávající úpravu sice podstatně změnit, přesto by bylo vhodné, aby současná a navrhovaná právní úprava byla v práci porovnána. Diplomanta je třeba upozornit, že o přijetí návrhu zákona nelze hovořit v případě jeho projednání v prvním čtení, ale až tehdy, kdy projde celým legislativním procesem.

V části týkající se podnikatelských seskupení nelze souhlasit s diplomantovým tvrzením, že újma je důsledkem výkonu práva a ne protiprávního jednání. V případě smlouvy o převodu zisku pak diplomant zcela opomíjí, že mimo stojící akcionáři mají právo žádat po řídící osobě přiměřené vyrovnání, jehož výše by měla korespondovat s pravděpodobnou výší dividend.

V kapitole šesté se diplomant zabývá nuceným ukončením účasti v akciové společnosti v užším slova smyslu, přičemž teprve závěrečnou pasáž nazvanou „Právo výkupu účastnických cenných papírů“ (§ 7) lze považovat za stěžejní část diplomové práce, a to nejen svým rozsahem (přes dvacet stran textu), ale i zpracováním. Diplomant zde opouští do té doby spíše popisný charakter své práce, opírající se zejména o text obchodního zákoníku a začíná hlouběji interpretovat probírané otázky, a to zejména pod vlivem odborných článků uváděných v závěru, byť přímo v textu ne zcela dostatečně citovaných. Před zhodnocením této klíčové části práce si dovoluji uvést na pravou míru několik nepřesností uvedených v předchozích částech šesté kapitoly:

Str. 19 první odstavec – oproti vkladu získává akcionář od společnosti akcie; nelze tedy tvrdit, že vklad je poskytován bez jakéhokoli protiplnění ze strany společnosti.

Str. 19 třetí odstavec – dle mého názoru nelze hovořit o povinnosti upisovací, neboť úpis akcií je právem, z kterého teprve vzniká povinnost upsané akcie splatit.

Str. 21 – při snížení základního kapitálu nedochází ze strany společnosti k prominutí dluhu, ale k zvláštnímu způsobu odstoupení od smlouvy o vkladu, na základě kterého akcionář ztrácí právo na akcie a společnost je povinna po započtení nároků vůči němu mu zbytek splaceného emisního kursu vrátit. Šlo-li by o prominutí dluhu, byl by akcionář oprávněn si akcie ponechat.

Nejpodrobněji diplomant pojednává o právu výkupu účastnických cenných papírů upraveném v § 183i obchodního zákoníku. Věnuje se vývoji tohoto institutu a jeho vadám, zejména v jeho první podobě. Nejspíše z důvodu, že vychází z tehdy publikované literatury, používá na několika místech přítomný čas, ač z povahy věci (následná zákonná změna) by měl být spíše použit čas minulý. Pro lepší srozumitelnost by bývalo bylo také vhodnější, aby u výhrad uvedených u první verze

tohoto institutu též zmiňoval, zda došlo k jejich odstranění při následné novele či nikoli.

Ohledně výkupu dochází diplomant k závěru, že jde o vyvlastnění (str. 31); u převodu jmění na akcionáře to však vylučuje (str. 23), ač jde ve svém důsledku o velmi podobné instituty. Tento jeho přístup by měl být pro pochopení stanovisek diplomanta více rozveden.

Přes výše uvedené výtky, s kterými se může diplomant dodatečně vypořádat při obhajobě, považuji diplomovou práci za způsobilou k obhajobě a splňující požadavky na diplomovou práci kladené.

JUDr. Jaroslav Oehm
oponent

V Praze dne 16. října 2006